

O živé vodě, vědru a naději

J 4,5-14: Na té cestě přišel k samařskému městu jménem Sychar, v blízkosti pole, jež dal Jákob svému syny Josefovi; tam byla Jákobova studna. Ježíš, unaven cestou, usedl u té studny. Bylo kolem poledne. Tu přichází samařská žena, aby načerpala vody. Ježíš jí řekne: "Dej mi napít!" - Jeho učedníci odešli předtím do města, aby nakoupili něco k jídlu. - Samařská žena mu odpoví: "Jak ty jako Žid můžeš chtít ode mne, Samařanky, abych ti dala napít?" Židé se totiž se Samařany nestýkají. Ježíš jí odpověděl: "Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou." Žena mu řekla: "Pane, ani vědro nemáš, a studna je hluboká: kde tedy vezmeš tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jákob, který nám tuto studnu dal? Sám z ní pil, stejně jako jeho synové a jeho stáda." Ježíš jí odpověděl: "Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit na věky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému."

J 4,23-24 „Přichází hodina, ano již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.“

I. Živá voda

Setkali se u studny. Ježíš a jakási žena. Neznáme ji, vypravěč jen zmínil, že byla ze Samařska. To je údaj, který konkrétně o ní nevypovídá nic. Něco však připomene, totiž to, že Samařany Židé neměli rádi. Tak jako se jindy v obecném povědomí může stát terčem pohrdání anebo obav či nenávisti někdo jiný, třeba Židé, Ukrajinci nebo kdokoli další, na koho dav ukáže (a vždycky se najdou tací, kdo na někoho ukazují a chtějí na tom pro sebe uhrát

kus popularity). Může se stát, že zrovna na lidi vaší generace nebo vašeho postavení nebo původu takhle budou mít lidé pifku, Bůh však ne. A tak Ježíš tu samařskou paní oslovil.

Nic o ní nevíme, tedy kromě zmínky o jejích partnerech, že jich bylo víc, než si původně asi přála. A zase: jedna věc je, co si o tom myslí její okolí, a druhá, co prožila a jak se cítí ona. Víc o tom nevím, jen si představuji touhu po dobrých vztazích a naplněném životě, a smutek, když to nevychází. Bůh o každém z nás ví i to, co lidé ne, zná moje pohnutky a slabosti. Ta bezejmenná paní v tom vyprávění zastupuje třeba mě nebo vás nebo kohokoli, kdo má nějaké trápení, s nímž si možná neví rady, a Bůh o něm ví.

Setkali se u studny ta žena a Ježíš. Role jsou tu však jinak, než to obvykle bývá: jako prosebník, který něco potřebuje, je tu tentokrát Ježíš a žádá o vodu na pití. My čtenáři už jsme dostali informaci, že je Ježíš ta Boží vůle, jež tu byla od počátku, a teď slyšíme, že setkat se s Boží vůlí neznamena, že uvidíte něco nevidaného a okázalého. Možná jen potkáte obyčejného pocestného a nenapadne vás, že Boží vůle je, abyste mu dali napít, když to potřebuje.

My víme, kdo je Ježíš, ale ta paní to neví, a tak nás třeba napadne: Kdybys jen věděla, kdo to je... Čtvrté evangelium vypráví příběhy tak, že mají několik vrstev, a tady pod tím obyčejným rozhovorem je vrstva, která má přiblížit, co od setkání s Bohem můžete čekat. Ten čtenářský nápad ve vyprávění vysloví sám Ježíš: že kdyby věděla, co dává Bůh, a kdyby si o to řekla, nabídl by něco on jí: vodu živou.

Živá voda je artikl, který bývá v pohádkách obvykle za devatero horami nebo na podobné adrese. Hrdinové ji tam hledávají kvůli tomu, aby někomu dopřála pár let navíc a mladistvý vzhled k tomu. Nežijeme však v pohádce a v Bibli se živou vodou míní něco jiného. Život vnímáme tak, že poslední slovo v něm má zubatá s kosou, jenže do toho vnesly poněkud nečekaný směr Velikonoce. Ježíš byl ukřižován, umřel a byl pohřben a není na tom co změnit, jenže když Bůh někomu dá život, tak mu ho nikdo

nevezme a ani smrt s tím moc nepořídí. Ne že bychom běhali po světě donekonečna, ale to, jakým způsobem na tomhle světě jsme a abychom tu byli dobře, tomu Janovo evangelium zkratkou říká živá voda.

II. Oběžná dráha

Takovou živou vodu ti můžu dopřát, řekl Ježíš. Nabídka je to nezvyklá a krom toho ta paní už má asi lečjaké zkušenosti, a tak mu moc nevěří. „Slibuješ, Pane, veliké věci, ale když ani nemáš, do čeho bys nabral aspoň normální vodu z normální studny, jak bys mi chtěl dát tu živou?“

Nic se tu nevysvětluje a ta paní přemýšlí, jak to teda je. Máme přece starou dobrou víru a máme k ní osvědčená pravidla, proč bychom to měli měnit? Co je dobré a osvědčené, to máme každý trochu jinak. V jejím případě bylo staré, dobré a osvědčené to, co tu zanechal praotec Jákob – jsi snad lepší než on? Proč by měla velikána Jákoba měnit za tohoto chudého pocestného? Proč by měla staré měnit za nové?

Nic takového po ní nikdo nechtěl, vždyť co je dnes supernové, bude zítra staré a okoukané. Ježíš ji pozval k životu, na kterém není hlavní hodnotou, že je „nový“ nebo naopak „starý“. Hlavní je, že je darovaný od někoho, na koho smrt nemůže.

Té dámě to zvolna asi dochází, a tak povídá: „Koukám, že jsi prorok. Tak mi ale řekni, která víra je správná: vy tvrdíte, že se jí daří jen v kostele, zatímco my vystačíme s přírodou. Tak jak je to? To, co jí Ježíš odpověděl, připomíná moment, kdy Slunce přestalo obíhat kolem Země a lidi se začali smířovat s tím, že je to naopak. Národ té paní ctil výhradně pět knih Mojžíšových, Židé k tomu i zbytek Starého zákona, a ona se ptala, co z toho je správně. Odpověděl, že odteď už nebudeme tvrdit, že Bůh obíhá kolem našeho chrámu nebo kolem vaší hory, aby dohlédl, jak co dodržujeme, ale že naopak Boží láska je ten pevný bod, kolem kterého kroužíme my a snažíme se na něj napojit. Boží lásky když se napiješ, nebudeš už mít žízeň a budeš mít vodu i pro druhé.

III. Vědro

Když se napiješ Boží lásky, už nebudeš mít žízeň. Kvůli tomuto ujištění ten rozhovor v Bibli je. V dalších hovorech, které budou následovat, dojde na naděje i zklamání, které lidi v setkání s Ježíšem zažijí. „Nabízí živou vodu, ale ani nemá, čím by ji nabral,“ říkala na začátku ta paní a dodnes to po ní opakuje kdekdo: že je krásné, co Ježíš říká, ale není jak to v tomhle světě uskutečnit.

Čtete to jako pozvání k naplněnému životu a provázejí nás přitom pochybnosti. Těch se nebojme ani se za ně nestydme. Nejsou nové, už před dvaceti stoletími lidem připadalo, že už je to se světem pořádně nahnuté a chtělo by to záchranu. Vnímali, že ji Ježíši nabízí, když on ale ani to vědro nemá...

A přece: kdo se té Boží lásky napije, v tom vznikne zdroj naděje (pro něj i pro jiné). Pochybnosti k tomu patří, ale ten Boží pramen je silný dost.

požehnání

Ať se děje, co děje, ze všeho nejvíc hledejte pro život Boží kralování a spravedlnost. Protože opravdu šťastni – blahoslavení – jsou ti, kdo žijí tam, kde vládne Bůh a kde se žije podle Boží vůle. Ne že by nemohla přijít vichřice – ale nezbourá jim jejich životní dům.

Tak ať vás provází Boží pravda a milosrdenství v dobrém i zlém a ať vám svítí na cestu, když před vámi bude tma. Amen.